

GenAI als leescoach bij academische teksten

Adinda Dewit

DE HOGESCHOOL
MET HET NETWERK

Workshop overview

1. Wat is academisch lezen?
2. Kansen en risico's van GenAI
3. Integratie van AI in academisch lezen
4. Prompting en metacognitie
5. Discussie

Wat is academisch lezen?

Academisch lezen is een actief betekenisgevingsproces:

- Lezers construeren betekenis over de hele tekst
- Ze verbinden voortdurend nieuwe informatie met voorkennis
- Begrip wordt niet gegeven door de tekst, maar opgebouwd door de lezer

Lezers bouwen betekenis op twee niveaus

Microstructuur

Woorden

Zinnen

Directe betekenis

Macrostructuur

Hoofdargument

Structuur van de tekst

Relatie tussen ideeën

Lezen omvat vaardigheden en strategieën

Wat doen goede lezers?

Effectieve lezers maken actief gebruik van strategieën zoals:

- Kernideeën samenvatten
- Vragen stellen
- Moeilijke delen verduidelijken
- Conclusies trekken
- Argumenten evalueren

Strategieën worden gekozen op basis van: de tekst, de taak en het doel van de lezer.

Oefening: leesproblemen

Welke leesproblemen ervaren jouw studenten?

Bespreek in duo's:

- **Waarmee worstelen ze?**
 - **Microstructuur?**
 - **Macrostructuur?**
- **Strategie- of vaardigheidsprobleem?**

80% van universitaire taken hangt af van lezen.

Studenten moeten:

- Argumenten analyseren
- Complexe teksten interpreteren
- Meerdere bronnen integreren
- Lezen gebruiken om schrijven te ondersteunen

GenAI kan studenten helpen met:

Begrip van kernideeën

Samenvatten van resultaten

Betrokkenheid en motivatie

Bijzonder gunstig voor minder presterende studenten

The intention-behavior gap

Studenten weten dat:

- AI-gebruik inspanning vereist (checken, reviewen)
- Betere prompts leiden tot dieper begrip

In de praktijk:

- Ze gebruiken simpele prompts
- Ze stoppen na één interactie
- Ze gebruiken inhoud zonder diepe controle
- Ze negeren vervolgsuggesties

Focus op: efficiëntie, cijfers, verwachtingen.

NIET:

Mogen we studenten toestaan AI te gebruiken?

MAAR:

Hoe ontwerpen we leestaken zodat AI het denken ondersteunt in plaats van vervangt?

Effectieve integratie van genAI in leesproces

- Selectief gebruik van AI in fases van lezen
- Manuele evaluatie en zelfregularisatie
- Begeleiding door lector

Leesstrategie met GenAI

1

Pre-reading

Schema's bouwen en aannames verrijken
via AI.

2

Leesproces

Handmatig lezen & analyse. AI voor
verduidelijking.

3

Post-reading

Interpretaties verifiëren en kennis
structureren.

Pre-reading

Bouwen en verrijken van schema's:

Studenten construeren:

- Initiële veronderstellingen
- Voorspellingen
- Connecties met voorkennis

Gen-AI wordt gebruikt om:

- Achtergrondkennis te verrijken
- Aannames uit te breiden

Leesproces

Eerst: Lees tekst handmatig. Analyseer structuur, context en bias.

Rol van Gen-AI: Verken extra info en bied verduidelijking.

Kritische voorwaarden:

- Gebruik analytische prompts
- Vermijd directe antwoorden
- Vergelijk meerdere bronnen

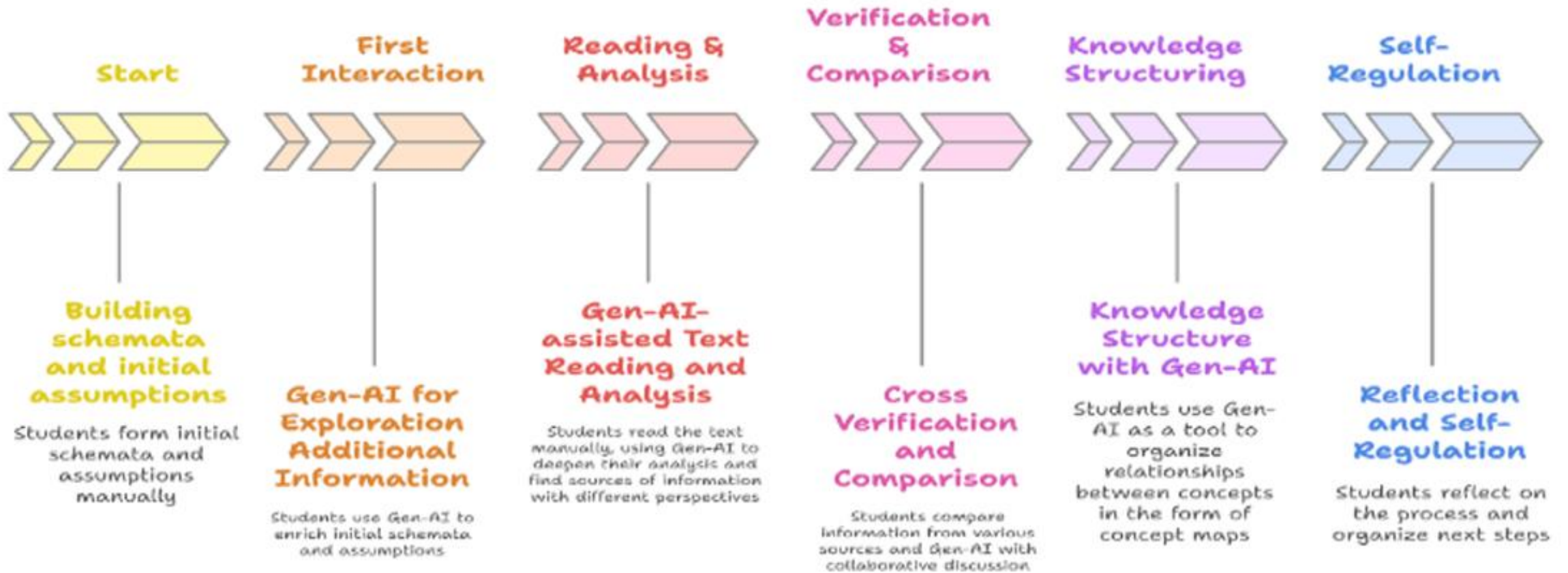
Post-reading

- Interpretaties verifiëren
- Standpunten organiseren
- Nieuwe kennisstructuren bouwen

AI is voor: organiseren van relaties tussen concepten.

NIET VOOR: evaluatie, argumentatie, zelfregulatie.

Kritisch lezen met GenAI

Exercise: Wat gaat er verloren?

Een student geeft de volgende prompt:
"Vat dit artikel samen."

Wat denk je dat er zal gebeuren? Zal het de leesfasen ondersteunen?

Zonder gestructureerd en bewust prompts:

- Studenten vragen om brede samenvattingen
- Moeilijke delen worden omzeild
- Academische taal wordt niet verwerkt in context
- Tekststructuur blijft onduidelijk

AI wordt een shortcut in plaats van een leeshulp/

Prompting als metacognitieve regulatie

1. Identificeer wat je niet begrijpt
2. Definieer het leesdoel
3. Beslis welke steun je nodig hebt
4. Evalueer of de AI-respons nuttig is

Prompting kan denken meer zichtbaar en doelbewust maken.

RACE

PROMPT FRAMEWORK

ROLE

Tell the AI who to become

ACTION

Define the exact task you need performed

CONTEXT

Give the AI the critical backstory

EXPECTATIONS

Paint a clear picture of the desired output

RACE-gebaseerde prompt

"Je bent een academische leescoach. Ik ben een student-docent en heb deze tekst al gelezen, maar verlies de draad van het argument en worstel met de taal.

Help me door:

- de tekststructuur uit te leggen
- te tonen hoe secties verbinden met het hoofdargument
- moeilijke zinnen te verduidelijken

Focus op begrip, vat niet alles voor me samen."

Oefening:

“Ik begrijp deze tekst niet.”

1. Zoek een academisch artikel dat je in de les gebruikt.
2. Herschrijf de prompt "Ik begrijp deze tekst niet" met RACE. Denk hierbij na over de leesfase waarin de student deze prompt zou gebruiken.
3. Gebruik de prompt in een AI-chatbot.
4. Reflecteer op de output.

Discussie:

1. Op welke manier heeft AI een invloed op het academisch lezen van studenten?
2. Welke kansen en zorgen herken je?
3. Welke ondersteuning voor docenten is nodig?
4. Wat wil je als eerste met studenten aanpakken?

Bronnen

Fu, Y., Wester, J., van Berkel, N., & Hiniker, A. (2026). *Self-regulated reading with AI support: An eight-week study with students*. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2602.09907>

Dewi, P. K., Rofi'uddin, A., & Basuki, I. A. (2025). How can Gen-AI integration transform critical reading strategies? A case studies in Indonesian higher education. *TPM*, 32(S4).

Pham, V. P. H., Lian, A., Lian, A., & White, J. (Eds.). (2025). *Empowering educators: Integrating AI tools for personalized language instruction*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-032-01348-4>

Zheng, X., & Fan, H. (2024, October 25–29). Exploration of the effectiveness and experience of AI-assisted academic reading. In *Proceedings of the 87th Annual Meeting of the Association for Information Science and Technology*.

Lin, H., Chen, Z., Wei, W., & Lu, H. (2025). GenAI tools in academic reading: A study on AI-assisted metacognitive strategies and emotional reactions. In E. C. K. Cheng (Ed.), *AETS 2024* (pp. 98–112). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-96-4952-5_7